

NORMERING GLYFOSAAT EN AMPA

Aanleiding

Naar aanleiding van het Artikel van Silva, V., et al. (2017)¹ in Sci Tot Env is er wat discussie ontstaan over de verschillende normeringsstelsels.

In het artikel wordt betoogd dat er geen normen zijn voor bodem- en waterorganismen. Echter in de regelgeving voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen is wel degelijk sprake van normering. In verdere mailwisseling benadrukt [5.1.2.e Woo](#) dat er geen maximum toelaatbare concentraties of interventiewaarden zijn vastgesteld.

Hieronder wordt aangegeven welke informatie er wél is op het gebied van algemene normeringen, en wat de specifieke normen zijn die gelden binnen het toetsingskader voor gewasbeschermingsmiddelen. Verder worden de normen voor bodem en water van glyfosaat en AMPA gegeven. Hiervoor is gebruik gemaakt van de huidige eindpuntenlijst, omdat deze tot nog toe voor toelatingen leidend is. De nieuwe eindpunten worden immers pas van kracht na de renewal van de stof.

Algemeen kader toelatingsnormering

Het Ctgb toetst aan de normen zoals die vanuit de gewasbeschermingsregelgeving worden vastgesteld voor het bepalen van de toelaatbaarheid.

Hiervoor zijn algemene regels over grenswaarden opgesteld in de Uniforme Beginselen. De risicobeoordeling is uitgewerkt in guidance documenten.

Deze zijn waar nodig verder uitgewerkt in de Evaluation Manual van het Ctgb. Voor aquatische organismen zie [evaluation manual aquatische organismen, EU deel](#) (bladzijde 5, 1.3 en 1.4, verwijzing naar risicobeoordeling conform guidance en de uniforme beginselen) en voor bodemorganismen zie [evaluation manual bodemorganismen, EU deel](#) (bladzijde 6, 1.3 en 1.4, verwijzing naar risicobeoordeling conform guidance en de uniforme beginselen)

Hiermee is binnen het toelatingsstelsel vastgelegd hoe de normen voor bodem- en waterorganismen worden bepaald, ook voor glyfosaat en AMPA.

N.B. In oude nationale wet- en regelgeving op het gebied van gewasbescherming werden MTR waarden (afgeleid door de INS, met medeneming van alle dossierinformatie²) wel genoemd als normen om mee te wegen in de toelaatbaarheid, voor oppervlaktewater en voor bodem.

Echter bij het overgaan naar de gewasbeschermingsverordening (1107/2009 EC) en de aanpassingen die als gevolg daarvan zijn doorgevoerd in de nationale wet- en regelgeving (Bgb, Rgb) is het toetsen aan deze normen vervallen (politieke keuze om nationale koppen te minimaliseren en dus zoveel mogelijk te harmoniseren met de Europese regels).

Andere regelgeving op het gebied van milieukwaliteitsnormen

Er bestaat ook andere regelgeving waarin milieukwaliteitsnormen worden afgeleid, bijvoorbeeld vanuit de kaderrichtlijn water (voor waterorganismen) en vanuit de Wet Bodembescherming voor bodem. Streef- en interventiewaarden voor bodem staan per 1 juli 2013 in de Circulaire bodemsanering (Wet bodembescherming).

¹ Silva, V., et al. (2017, in press). Distribution of glyphosate and aminomethylphosphonic acid (AMPA) in agricultural topsoils of the European Union, Sci Total Environ.

² 601782001/2007: P.L.A. van Vlaardingen and E.M.J. Verbruggen, Guidance for the derivation of environmental risk limits within the framework of 'International and national environmental quality standards for substances in the Netherlands' (INS). Revision 2007'.

Een deel van deze normen (de MTR cf INS) werd dus tot de invoering van de gewasbeschermingsverordening 1107/2009 EC wel meegenomen als hogere tier norm in de risicobeoordeling voor toelating, te weten voor persistente stoffen in bodem, en in het geval van een risico voor aquatische organismen op basis van de eerste tier normen.

Waternormen

Voor wat betreft normen vastgesteld in het licht van de kaderrichtlijn water (KRW) – de JG-MKN en MAC-MKN (in essentie gelijk aan het MTR-INS) - geldt dat deze normen wel worden benoemd in de toelatingsbesluiten. Tot 2011 werd het MTR-INS gehanteerd bij de hogere tierbeoordeling van het berekende risico als voorwaarde voor toelaatbaarheid (pre-registratie). Bij de invoering van de verordening is dit element vervallen. Verder werd deze MTR-INS norm gebruikt bij het beoordelen van meetgegevens (post-registratie). Echter vanaf de invoering van het Emissiereductieplan (onder verantwoordelijkheid van het (voormalige) ministerie van I&M) is helder gemaakt dat het geen taak is voor het Ctgb om normen van de KRW mee te wegen in de toelatingsbesluiten.

De bron voor deze meetgegevens is de bestrijdingsmiddelenatlas in oppervlaktewater (www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl). Hierin zijn ook de waterkwaliteitsnormen die gelden voor glyfosaat en AMPA opgenomen.

- Voor **glyfosaat** is geen JG-MKN of MAC-MKN afgeleid maar is wel een MTR (opgelost) beschikbaar. Deze bedraagt 77 µg/L. Ter vergelijking: de huidige toelatingsnorm (op basis van het bestaande EU dossier) bedraagt 64 µg/L, gebaseerd op een eerste tiernorm (0.1*EC50 alg).
- Voor **AMPA** is de milieukwaliteitsnorm 79.7 µg/L (op basis van een ad hoc MTR). De huidige toelatingsnorm bedraagt 8980 µg/L gebaseerd op een eerste tiernorm (0.1*EC50 alg). Bij een ad-hoc MTR worden over het algemeen vanwege een beperkte dataset hoge veiligheidsfactoren toegepast. Verder is de afleiding van een ad-hoc MTR uitsluitend op openbare literatuur gebaseerd.

Bodemnormen

Voor wat betreft MTR-bodemnorm geldt dat deze norm tot 2011 wel werd afgeleid, en getoetst aan een op specifieke wijze berekende bodemconcentratie (de concentratie na 10 jaar toedienen met daarna 2 jaar geen toediening, bekend als de G,p10). Dit gold uitsluitend voor persistente stoffen; dus wel voor AMPA maar niet voor glyfosaat.

Dit was een nationaal-specifieke methode, die inmiddels is vervangen door een andere, EU-geharmoniseerde wijze van toetsen. In deze Europees geharmoniseerde aanpak wordt de norm van bodemorganismen getoetst tegen de langjarige concentratie die in de bodem kan ontstaan (de zogenaamde plateauconcentratie), gesommeerd met de ‘verse’ toedieningen van het actuele seizoen (de acute blootstelling). Hiermee wordt het risico als gevolg van de persistentie van de stof afgedekt. De huidige normen voor bodemorganismen (regenwormen) voor glyfosaat en AMPA zijn als volgt:

Stof*	Acute norm [mg/kg] (0.01*LC50)	Chronische norm [mg/kg] (0.1*NOEC, gecorrigeerd naar organische stofgehalte)	MTR-INS [mg/kg] (toetswaarde tot 2011) Standaardbodem, 10% organische stof
Glyfosaat	4.8	2.9	n.v.t.
AMPA	Niet beschikbaar (maar ondervangen door norm glyfosaat)	2.8	2.416 (humane blootstellingsroute, strenger dan MTR via evenwichtspartitie)

* voor de normen is gebruik gemaakt van de huidige eindpuntenlijst, omdat deze tot nog toe voor toelatingen leidend is. De nieuwe eindpunten worden immers pas van kracht na de renewal van de stof.

De streef- en interventiewaarden zoals bedoeld in de Wet bodembescherming hebben geen toepassing in de toelatingssystematiek van gewasbeschermingsmiddelen.